

Verlichting en led, hoe dicht bij ons bed?

Eerste (led)verlichtingsbarometer brengt Vlaamse markt van residentiële verlichting in kaart.

Terwijl de voorbije jaren studies in het buitenland inzicht gaven in het residentieel gebruik van ledverlichting, bleef dit in Vlaanderen onontgonnen terrein. De (led)verlichtingsbarometer van de KU Leuven vult die leemte in.

– Door Greet Verleye

Het Vlaams Energieagentschap voert dan wel tweejaarlijks een marktonderzoek naar de houding van Vlaamse huishoudens wat betreft energieverbruik, het aspect 'verlichting' komt daar slechts summier aan bod. "Te summier om antwoord te krijgen op een aantal relevante vragen", zo stelt Frédéric Leloup, Kwaliteitsbeheerder aan het Laboratorium voor Lichttechnologie van de Katholieke Universiteit Leuven, Departement Elektrotechniek (ESAT). Daarom brachten het Laboratorium en de vzw Groen Licht Vlaanderen onlangs een rapport uit dat inzicht biedt in het consumentengedrag in Vlaanderen met betrekking tot (led)verlichting. Het volledige rapport staat op de website van [inst]ALLICHT, maar in dit artikel staan de aanpak van de studie en de voornaamste bevindingen.

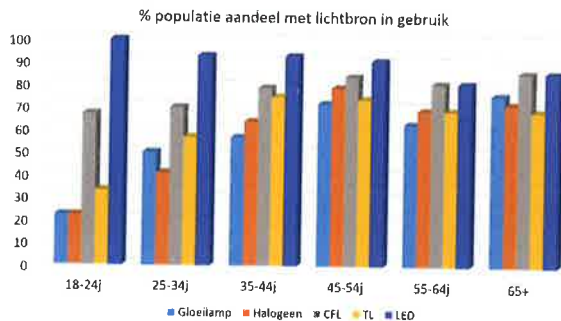
Aankoopbeslissingen

De studie bestond uit een enquête die werd afgenomen tussen 23 februari en 1 maart 2018. Voor de samenstelling

van het panel potentiële respondenten werd een beroep gedaan op V-G Sensory. De bevraging leverde 201 bruikbare reacties op. 59% van de respondenten is vrouw, 41% is man en elk van de 6 vooropgestelde leeftijdscategorieën is vertegenwoordigd (startend van 18 jaar en lopend tot 65+). Belangrijk is dat 93,5% van de respondenten zelf - of in samenspraak met de partner - de aankoopbeslissingen neemt.

Waar brandt de lamp

In 60% van de woningen van de respondenten zijn minstens 20 aan het net gekoppelde verlichtingstoestellen aanwezig. Het zal geen verwondering wekken dat de gloeilamp op zijn retour is en in het minst aantal woningen terug te vinden is, in vergelijking met andere lichtbronnen, en toch gloeit deze lamp nog steeds wel in ruim 60% van de onderzochte woningen. Er is een belangrijke correlatie tussen de aanwezigheid van gloeilampen en de leeftijd van de respondenten: vooral de leeftijdsgroep

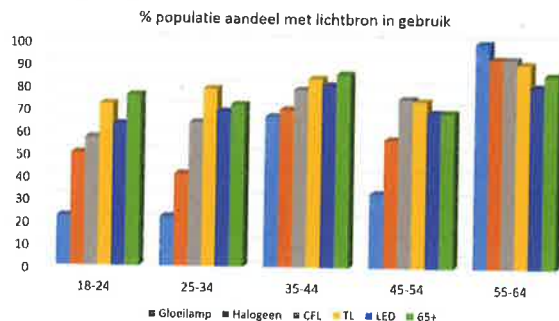
65+ maakt nog gebruik van dit soort lampen. Voor halogeenverlichting zijn de resultaten gelijklopend: hoe ouder de respondenten, hoe vaker halogeenverlichting in de woning brandt. Beide lichtbronnen zijn veel minder populair in de leeftijdscategorie tussen 18 en 24 jaar. Ledverlichting voert over de leeftijdsgroepen heen de boventoon; deze verlichtingsbron is in gebruik in bijna 90% van de woningen. De voorkeur voor ledverlichting is niettemin het meest uitgesproken bij de jongste respondenten. In bijna 80% van de woningen is de spaarlamp terug te vinden; die is daarmee de tweede meest voorkomende verlichtingsbron en hij wordt gebruikt door elke leeftijdsgroep.

Aankopen: hoe en waarom

Mensen kopen meestal nieuwe verlichting omdat de oude versleten of defect is. Een verhuizing of verbouwing, of de vaststelling dat de techniek van de bestaande verlichting is verouderd, is ook een veelvoorkomende motivatie om te vernieuwen. Een kleinere groep van respondenten koopt andere verlichting omdat de smaak is veranderd. Vooral wie kapotte of **verouderde verlichting vervangt**, kiest voor een lichtbron **met verbeterde technologie**. Is de beweegreden voor de aankoop een veranderde smaak, dan speelt technologische vooruitgang minder een rol. Bij de keuze van het soort verlichting zijn de product-specifieke criteria, in volgorde van belangrijkheid: de levensduur, op de voet gevolgd door de kostprijs, en daarna de efficiëntie van de lichtbron en de lichtkleur. Ruim een kwart van de respondenten laat zijn keuze mede afhangen van het uiterlijk of het design van de verlichting. Deze criteria worden aanzienlijk belangrijker gevonden dan de totale lichtstroom die de lamp of armatuur produceert. Nog minder belang hecht de koper aan de vraag naar maatschappelijk of ecologisch verantwoorde productiecriteriën. Hekensluis bij de keuzebepalende criteria is smart lighting: draadloze bediening, dim- en andere randmogelijkheden beïnvloeden het aankoopgedrag nauwelijks.

(Liever?) tasten in het duister

Opvallend: een vijfde van de respondenten vraagt advies aan vrienden en familie, maar slechts 6,5% roept het professioneel advies in van een lichtplan(ner). Nochtans vinden heel wat **geënuqueterden** het niet makkelijk om lichtstroom, stralingspatroon of lichtkleur in te schatten en ze vinden het ook moeilijk om op voorhand te weten of de verlichting zal passen in het interieur.

Vooral offline en doe-het-zelf

Slechts 10% van de respondenten koopt zijn verlichting online. Onbekend blijkt onbemind: de respondent die meer kanalen bezoekt voor hij verlichting aankoopt, kiest op zijn zoektocht vaker voor online kanalen en schat de waarde van de online informatie over verlichting ook hoger in. Met ruime voorsprong is de doe-het-zelf zaak de plaats waar verlichting wordt aangekocht, gevolgd door de meubelzaak en daarna de speciaalzaak of groothandel in verlichting.

Led

Bijna 9 op 10 **respondenten** hebben ooit al **ledverlichting** gekocht. De **belangrijkste** motivatie is het **lagere verbruik** en de langere levensduur. Weinig belang wordt gehecht aan het feit dat led uitgebreidere mogelijkheden biedt op het vlak van smart lighting. Wie nog geen led heeft gekocht, geeft als belangrijkste reden dat de bestaande verlichting nog niet aan vervanging toe is, al telt de hogere prijs van led ook mee. Wie de stap zette, blijkt in het overgrote deel van de gevallen tevreden en vindt de kostprijs geen obstakel. Led wordt in huis het meest toegepast in respectievelijk de woonkamer, de keuken, de eetkamer, de badkamer en de slaapkamer. Naar het kleinste kamertje heeft led het minst vaak de weg gevonden.

Uitfaseren of sensibiliseren

90% van de respondenten laat afgedankte lampen recyclen. Slechts één kwart van de respondenten is echter volledig op de hoogte van de uitfaseringsmaatregel van bepaalde typen halogeenlampen vanaf 1 september 2018. Als de Vlaamse overheid meer mensen wil aanzetten tot het vervangen van halogeenlampen door een energie-efficiënter alternatief, dan is er nog sensibiliseringswerk aan de winkel.

De ledverlichtingsbarometer 2018 is een gezamenlijke studie van het Laboratorium voor Lichttechnologie van de KU Leuven en vzw Groen Licht Vlaanderen, in samenwerking met V-G Sensory. Aan de studie werkten mee: Frédéric Leloup (Laboratorium voor Lichttechnologie, KU Leuven, www.lichttechnologie.be), Wouter Ryckaert en Catherine Lootens (beide Groen Licht Vlaanderen vzw, www.groenlichtvlaanderen.be), Hilde Vanaerde en Katrien Careel (beide V-G Sensory, <https://vgsensory.be>). Het volledig rapport is te vinden op www.installicht.nl/verderlezen